vniuoco conueniunt sed ee 1° diuersa vt sunt gnã summa. Potest 2° loco respondere Arem. ibi locutum fuisse de rebus completis, nam aut ee ens incompletum. 3° potest dici album ee qui separat & intrinsice, quo pacto homo et equus distinguntur per diuersas formas quas in sua eentia includunt vel extrinsece quatenus per habitudinem ad diuersos actus inter se distinguuntur quo pacto mã distinguitur a forma quia mã dicat habitudinem transcendentem ad formam forma vero nõ habet respectum ad formam sed ad mãm.

Ad 3um negandum ē appetitum mã ee accidens, vt n. colligitur ex D. Thoma in 2° dest. 18, q. 1a articulo 2° in corpore qis de veritate q. 22 art. 1° ad 3um argumum. Appetitus mã nihil aliud ē quam pota mã: Potã aut mã nõ ē accidens mã sed ē ipsa eentia mã vt supra dictum est.

Licet appus mã sit ipsa põtia substiã oppõ nec .n. põtia pã ĩ accidẽ adsit prius subiectum appus .n. licet sit põtia n. sit accidens, ē sm̃ se

Pro cuius intelligentia aduerte Appetitum nihil aliud ee quam propensionem nalẽ ad aliquid vt appetitum v.g. lapis ad descendendum nihil aliud ee quam grauitatem sm̃ quam inclinatur ad descendendum, et appetitum ignis ad ascendendum nihil aliud ee quam leuitatem ignis qua inclinatur ad ascendendum, quare cum oīs potentia siue actiua, siue passiua sit nalis quædam propentio, seu inclinatio ad proprium actum omnis potentia erit appetitus nalis ad proprium actum: vt intellus ad intelligendum visus ad uidendum mã prima ad suscipiendas formas & ita de cæteris prijs. Cæterum mã vt cap. q° dicebamus appetitu desiderij solum appetit formas quibus caret & ad quas inclinatur: Appetitu aut complacentiæ appetit formas quas actu habet Itaq ipsa potã mã qn ē sub priuatione formæ ad quam inclinatur naturaliter dr appetitus desiderij: Rursusq eadem potã mã qn ē coniuncta formæ vocatur appetitus complacentiæ. Ex quibus collige in vna quaqz mã ee vnum num° appetitum ad omnes formas, et hunc appellari appetitum desiderij respectu formarũ quibus caret mã, respectu vero formæ quam habet vocari appetitum complacentiæ.

Vtrum Diuina virtute possit mã Prima existere sine omni forma substiali Q. 2a

Quod mã prima nec per diuinam potam possit existere absqz oī forma substantiali existimat D. Thomas p. 1a q. 66 art. 1° et coll. 3° artic. 2° Durandus item in 2° dest. 12 q. 2. et Caietanus in lib. de ente et eentia q. 8 et alij quamplurimi. Confirmatur aut hæc snīa imprimis hoc m° vt se habet ee accidentale ad formam accidentalem ita se habet ee substiale ad formam substialem sed implicat contradictionem aliquid habere ee accidentale absqz forma accidentali vt quippiam ee album sine albedine et quantum sine quantitate; q° implicat etiam contradictionẽ, nam existere substantialr absqz forma substiali, ac proinde nec per diuinam poam poterit mã existere sine omni forma substiali.

2° sima

2° si mā existeret sine forma, mā simul existeret et nō existeret, hoc aūt implicat contradictionem: g° mā per diuinam poam nō pt sine forma existere. Maior probr. nam imprimis mā existeret vt ais, quod aut nō existeret probr. qm̄ existere ē effectus formalis formæ, forma n. ē quæ tribuit existentiam, nec n. mā habet aliam existentiam diuersam ab existentia formæ, sed effectus formalis nō pt existere sine forma, vt album sine albedine: g° si mā omni forma denudaretur ea profecto nō existeret.

3° omne indiuiduū existens in rerū nā habens certum aliquod genus sub quo contineatur vel perse vel reductiuē, habet etiam certam aliquam speciem infimam illius gnris sub qua contineatur perse vel reductiuē, atqui mā singularis si existeret absq̄ forma substāli reductiuē contineretur sub corpore prædicamenti substā, et tunc sub nulla specie infima ipsius contineretur, nec n. sub homine vel equo aut aliā contineretur: g° mā prima nec diuinam potam pt eē sine omni forma substāli.

4°. Mā secundum se ē pura potā actus aūt mæ ē forma substālis: g° si mā eet actu sine omni forma substāli mā eet actu sine actu: hoc aūt implicat contradictionem: g° nec per diuinam potam pt mā existere sine forma.

Conclō.

Alij tamen plurimi in quorum num° ē Scotus in 2° dist. 12 q̄ 2ª oppositam sententiam sequitur dicunt n. per dei potam poeē mam existere absq̄ omni forma substantiali quamquam per causas nāles non possit. suadetur hæc snīa imprimis hoc modo, omne absolutum reipsa distinctum ab alio absoluto atq̄ prius nā eo potest a deo conseruari sine illo quod n. tale ē nō habet neccriam dependentiam ab altero sed mā ē quippiam absolutum, a formaq̄ reipsa distinguitur et suapte nā ē prior forma ordine gnris g° mā pt a Deo conseruari absq̄ forma dictum est, absolutum, qm̄ nullum rellatiuum pt conseruari sine suo correlatiuo: dictum ē (reipsa distinctum) quiā si non distinguatur hoc modo nō poterit alterum sine altero conseruari, vt actio sine passione. Intellige tamen ita distingui reipsa alterum ab alt° vt distinguatur oīo seu tanquam res a re et nō tanquam includens ab incluso. R̄el n simul sumptæ reipsa distinguuntur distinguntur a toto et sunt priores nā ipso toto et tamen nō possunt conseruari simul sumptæ sine toto. Propterea v° nō possunt quiā nō sunt oīo realr distinctæ a toto cum in eo eentialr includantur. dictum ē, prius nā quiā homo v.g. aut alia quæuis creatura nō pt conseruari sine Deo, quiā quæuis creatura ē posterior Deo ab ipsoq̄ dependens.

2° omne absolutum quod Deus efficit in rebus creatis interuentu causæ 2æ,

quæ nō ē

potest.
quæ nō ē decentia eius quod efficitur [potest] efficere sine illa causa 2ª. Sed forma ē causa secunda quæ nō ē decentia mæ quâ interueniente eius Deus tribuit eē mæ. gº sine illa pt tribuere eē mæ

Mā iª q̄ diuīa potestate pot existere sine fōā ī pura poā hēt effectum mum existendi q2 oēs creaturæ dei sunt effectæ sed dī vnū effectū rū totius compositi.

3º quidquid Deus immediate creat pt immediate conseruare: sed Deus immediate creat mam primam, cum nō fiat ex aliquo præexistente subiº sed ex nihilo: gº Deus poterit eam immediate conseruare sine quacumq causa secūda quæ decentia ipsius non sit, ac proinde sine omni forma substali.

4º Argumentatur Gregorius Ariminensis eandem opinionē secutus 2º Sntiarum dest. 12 qª 2 art 3 hoc modo, non minus pendet accidens a substantia quam mā a forma substali sed virtute diuina pt accidens existere sine substā vt constat in accidentibus in Sacramento Altaris: gº virtute diuina poterit mā existere sine omni forma substali

Harum opinionum posterior probabilior vt nō solum pp argumenta proposita quæ satis probabilia sunt sed et q2 mā iª habet propriam existentiam cum qua perpetuo perseuerat. sub diuersis formis substalibus sin habet propriam et peculiarem existentiam negari nō pt eam poēe existere diuina virtute sine omni forma substali, neq id diui Thomæ sectatores negarent nisi crederent mam carere propria existentia. Quod igr mā prima habeat existētiam sibi propriam, et peculiarem suaderi pt imprimis hoc modo, existentia mæ fit per creationem sed existentia formæ & totius compositi fit sæpe per generationem, gº existentia mæ distincta ē ab existentia formæ et totius compositi

Præterea si mā solum existeret existentiā formæ sequeretur mam produci quotiescumq recipit aliam atq aliam formam substalem. Consequens ē aperte falsū gº et antecedens: sequella probr. qm si mā solum existeret existentia formæ quoties reciperet aliam atq aliam formam substalem, toties reciperet aliam atq aliam existentiam, sed rem produci nihil aliud ē quam recipere eē existentiæ: gº si mā prima solum existeret existentiā formæ substalis toties produceretur quoties recipit aliam, atq aliam formam substalem.

Ex dictis igr habemus mam diuina virtute poēe existere, sine oī forma substali quod si quæras possitne existere per diuinam potam absq omni forma accidentali, respondendum ē nō poēe imprimis enim no pt mā existere absq ipsa existentia quæ ē forma accidentalis mæ, nec vº pt existere sine relatione effectus ad suā causam aut relatione creaturæ ad creatorem nec sine relatione ad conseruationē. Poterit tamen existere sine quantitate, et sine his accidentibus quæ in ea interuentu quantitatis inhærent, vt sine calore et frigiditate & alijs huiusmoi, nec n implicat

contradictionē

contradictionem conseruari nam absq; ijs accidentibus implicat v.o conseruari absq; illis prioribus.

Restat igr ad arg. respondere. Ad 1.um neg. ē maior. Nam cum mā sit substā, et ut paulo ante demonstratum ē, habeat existentiam substālem sibi propriam distinctamq; ab existentiā formæ substālis datur propterea eē substāle seu existere substāe distinctum a forma substāli, at v.o non datur eē accidentale distinctum a forma accidentali. Quare non ita se habet eē substāle seu existere substāe ad formam substālem ut se habet eē accidentale, ad formam accidentalem, ad

Ad 2.um neg. ē maior et ad pbationem neg. ē eē existentiæ conuenien. mæ eē effectum formalem formæ substālis, nam mā suū eē existentiæ distinctū ab existentiā formæ non habet a forma sed a Deo tanquam a causa efficiente ab existentiā v.o ipsa tanquam a causa formali quemadmodum etiam aqua v.g.a ē calida ab igne, tanquam a causa efficiente, a calore vt a causa formali. Ad illud v.o quod addebatur formam eē quæ dat eē dm ē dictum illud eē intelligendum de eē existentiæ completo, mā n. ex se habet eē incompletum indifferens vt ex ipso efficiatur homo, leo, aut equus aut quæuis alia species completa: forma v.o est quæ confert eē completum, nam pro diuersitate formarū quas recipit mā, recipit etiam aliud, atq; aliud eē completum.

Ad 3.um neg. ē maior nam mā Petri quamuis per se ponatur sub mā rerum corruptibilium in communi tanquam sub specie infima reducitur tamē ad corpus prædicamenti substāe, aut potius ad corpus corruptibile nō tamē reducitur determinate cum ad omnes indifferens sit.

Non ē necesse ut indiuiduum incompletum contineatur sub spē infima et et [illegible] ē eentiale sed accidentale mā [illegible] eē sub hac, l, illa spē.

Ad 4.um dm ē formam substālem eē actum mæ substālem quare si mā eet actus sine forma substāli eet actu, i, haberet actum accidentalem .i. existentiam propriam absq; actu substāli quod per diuinam potam fieri poee concedimus

Si volueris videre solutiones quibus soluunt thomistæ argum.a Scoti lege capreolum 2. dist. 13 q.e 1.a Caetanum loco citato, ferrariensem 3.o cōtra gētes cap. 4.o et Zonzinatem 8 Metaps. q.e 1.a Inuenies q; omnes solutiones ipsorū huic niti fundamento, quod mā careat propria existentia, solumq; existat existentiā formæ substālis, quod tamen falsum ē vt supra probauimus.

Sit ne priuatio ens atq;

Sitne priuatio ens atq3 prium rerum naluim. Q.o 3.a

Duo in hac q.e de priuatione quaeruntur, unum e. sit ne ens aut potius nihil. Alterum e. sitne prium rerum naluim. Quod attinet ad primu videbitr priuatio ee ens quoddam rōis, & ex consequent. ens, Imprimis quia id quod e. prorsus nihil no e.: at priuatio e. aps.e rei: igr no e. prorsus nihil, quare cum no sit ens reale, erit ens rōis.

2.o priuationes formalr. sumptae habent def.es eentiales, vt caecitas eentialitr e. negatio visus in oculo, g.o priuationes no sunt prorsus nihil: Consequtio vr nota id enim quod nihil e. no habet def.em hn abest vt habeat eentialem

3.o Illud ee quod priuationes formalr sumptae snt aps rei seclusa separatioe intellus concipitr animis: g.o h aliquem conceptum: sed concept.q vt docet Arr lib. 1.o de interpre. e. imago et similitudo rei (nec n fieri pt vr vt id qd nihil e. habeat similitudinem et imagine: g.o priuatio seclusa operatione intellu e. res siue ens no reale e. rōis.//

Pro explicatione huius q.is supponenda e. priuationis def.o quam in hanc m.um licet colligere ex Arre cap. de oppositis, & ex 5.o metaps. lib. cap. 22 & primo metaps. cap. 7.o Priuatio e. negatio formae in subio na apto & eo in tpore ana constituto vt forma insit. Ex qua def.e patet priuationis vocabulum formalr. significare negatione in subio solum q peculiarem negandi modum vltra negatione in commum includere. Etenim negatio in communi solum includit negationem alicuius formae: at priuatio includit negationem in subio na apto & caet.: g.o

Sit igr prima concl.o priuatio formalr sumpta quatenus priuatio e. nec e. ens reale nec rōis. 1.a Concl.o Prbr. Priuatio nihil e. intrinsecus, nisi negatio vt patet ex def.e priuationis, vt n diximus priuatio e. negatio in subio na apto & caet. in qua def.e cernimus caetera praeter negationem connotata ee potius quam intrinsecus ad priuatione pertinentia: at negatio nullum ee ponit siue in rerum na, siue obiectiue in intellu cu nihil aliud sit quam remotio: igr priuatio quatenus priuatio nullum ee intrinsecu ponit, siue in rerum na, siue obiectiue in intellu & ex consequenti nec e. ens reale nec rōis quod erat probandum. hoc aut vr Arem voluisse cap. 8 huius libri, cum asseruit priuationem ee perse non ens, i. ex intimis suis, nullo modo ee ens, sed prorsus non ens.

2.o Vr tamen priuatio ens rōis quatenus intellus et ait D. Thomas cap. 4. metaps. negociatr circa illam, et circa aliquod ens, i. quatenus de ipsa pt aliquid affirmari, aut negari vt de re quadam; quae quidem rao redditur ab Arle eo loco, nam postquam dixit

priuationes

privationes et negationes eē quod omnī entia subiecit statim (dicimus n. nō ens eē non ens) quasi dicat affirmamus n. aut negamus aliquod prædicamentum de privationibus et negationibus. Quod aut ait eodem loco privationes et negationes eē entia quatenus negat aliquid substale aut accidentale, ita intelligm ē quasi dixerit. Hæc fieri entia per operationem intellus quatenus summuntur ad aliquod prædicatum affirmandum aut negandum de ipsis.

Dubitabis tamen quo pacto privationes et negationes fiant entia rōis per opratonem intellus nam vel antequam fiant habent aliquod eē vel sunt prorsus nihil si habent aliquod eē cum non sit reale eēt rōis, et ex conseq. antequam fiant sint entia rōis. si v.º dicas eē prorsus nihil neq per operationem intellus fient entia id n quod nihil prorsus ē quo pacto pot. fieri ens. si dicas fieri entia hoc ē accidere ipsis aliquod eē rōis, id nō vr verum nam eē rōis, non vr poēe advenire ei q prorsus nihil ē: igr nec per operationem intellus eis accidit aliquod eē rōis.

Dm ē nihilominus iuxta sentam Caietani privationem nō fieri simplr, formalr et eentialr. ens rōis, cum a nobis concipitur. sed acquirere aliquod eē rōis ut eē cognitum eē subium et prædicatum, ptem q propositionis et aliæ huiusmodi quo pacto intelligendi sunt phli cum affirmant privationem fieri aliquo modo ens per operationem intellus: significant n privationem nullum habere eē nisi quod acquirit per operationem intellus quod nō dici pt de hominē cæterisq entibus realibus. Ad id v.º quod addebatur nō poēe aliquid evenire privationi si nihil ē: dm ē nō poēe ei aliquid advenire ut ē a parte rei sed ut habet eē apresensum poēe ei advenire relationem relationis ut prædicati vel subij et alias huiōi.

2ª cōclº. 2ª conclº. Privatio formalr sumpta ē in rebus exclusa omni actione intellg quæ quidem probatr imprimis qm omnes concipimus socratem absq opatione intellus, eē formalr cæcum & aerem tenebrosum. Deinde qm privatio et forma sunt opposita circa idem subium, g.º si in tpore ana determinato forma nō fuerit in subio erit privatio ut patet ex cap. de oppositis, quod cum fieri possit sublata omni operatione intellus, sequitur privationem absq operatione intellus in rebus eē. Præterea qm ubi ē privatio ubi nō ē forma cuius ē privatio, nō ē aut forma in mā, id q sine opatione intellus g.º privatio ē in mā sine operatione intellus. Dr tamen privatio eē in intellu quia ibi solum ē quatenus ē ens eo modo quod supra explicavimus: in rebus n. nō ē ut ens sed ut remotio entis ut bene notavit Caietanus in lib. de ente & eentia cap. 1.º & prima pª. qª 48. art. 2.º

Ad argum.

Ad argum.a initio proposita sic respondendum e, ad 1.um quidem no ex eo priuationem existere in rerum na. quod aliquid ponat in subio, sed potius quod formã remoueat: Itaq. priuationem ee in subio aliquo no e aliud quam no ee in eo formam cuius illa e priuatio.

Ad 2.um dm e priuationem ut no habet proprie ee, ac veram eentiam sic et non haberet proprie ac vere eentialem definitionem.

Ad 3.um respondm e no ee incommodum dari conceptus proprios, priuationu qui sint earum similitudines, quod n. Ar. ait conceptus ee rerum similitudines intelligendum e quasi dicat, conceptus ee similitudines eorum quorum sunt conceptus, siue illæ sint res veræ, siue priuationes aut negationes.

n solur argum. qd ... de ... ...

Quod attinet ad 2.am q.is p.em non vr priuatio ee prium generationis rerum naliũ, nam omne prium entis debet ee ens: priuatio aut no e ens, ut dictum e, igr no e prium rerum naliũ. maior patet quia omne principiatum pendet a suo principio: nullum vo ens pendet a non ente. Præterea saltem no vr priua tio ee prium distinctum a ma, nam distingueretur ab eo saltem formaliter, ut Ales uisus e probasse cap. 7. et 8. Consequẽs aut e falsum: g.o ma et priuatio nen sunt pria distincta. ...mor probr qm ex Are, ma et priuatio sunt idem num.o sed quæ sunt idem num.o sunt idem specie, nec habent distinctas definitiones: g.o ma et priuatio no distinguuntur formalr.

His tamen no obstantibus statuenda e concl.o Priuatio formalr sumpta est vere principium generationis rerum nalium: quæ quidem hoc modo suadetur. Illud e prium gnatiois unde generatio vere proficiscitur ut satis patet, nam unum ex veris principiis cuiusq. rei e unde res vere progreditr. gnratio aut vere progreditur a priuatione formalr sumpta, nec enim a priuatione fundamentalr accepta progreditur, i. a subio seu ma. qm hæc manent, id aut a quo res progreditur non manet: priuatio igr formalr sumpta e vere principium generationis rerum nalium: patet g.o determinatio huius quæstionis priuatione no ee vere principium rerum naturalium quatenus e ens reale aut rois sed quatenus e no ens. 3.a conclusio

Ad 1.um igr argumentum modo propositum neg. e maior, et ad probatioem distinguenda e minor, quamquã n. ens no pendeat a non ente quo ad suũ ee quasi ab eo ee accipiat tn pendet quo ad fieri tanquã a ... a quo cum ois gnratio a no ente formalr sumpto proficiscatur ut dictum e.

Ad 2.um dm̄ ē priuationem formalr̄ hoc ē definitiōem distingui a mā cum alia sit mæ def.o alia priuationis. Alem v.o cum ait mam et priuatiōem eē idem num.o, l̄ significare priuatiōem nō eē rem aliquā a mā distinctam cum non sit res sed non ens, l̄ eē idem num.o i, idem subiō quo pacto i.o topic. cap. 6. ait Ar. subiectum et accidēs eē idem num.o iuxta postremam significatiōem eius num.o eo loco traditam, qua v.o hoc m.o sit idem num.o nō eē eadem specie et def.e

V. oēs formæ rerū nalium pter aiam roalem educatur de potiā mæ Q.o 4.a

Pro p̄te neg. obijcitr 1.o formæ quæ creantur a deo non educuntur de potiā mæ vt oēs bn̄r concedere: sed oīs forma rei nalis creatur a deo: g.o nulla forma rei nalis educitr de potiā mæ. Mi. probr̄ qz oīs forma fit ex nihilo, sed fieri aliqd ex nihilo ē creari: g.o oīs forma creatr. ¶ 2.o aiā roalis educitr de potiā mæ: g.o falsum ē oēs formas (roali excepto) educi de potiā mæ. conseq.a pz antec. probr. qz nō minorē uirtutem habet a homo ad educendam formā de potiā mæ quam cætera aialia pfecta: sed cætera educunt formas de potiā: g.o et homo, nō ē aut alia forma quā ho posit educere pter roalem g.o educet hanc. ¶ 3.o formam educi formam educi de potiā mæ nō vr̄ eē aliud quam formā produci in mā quæ ē in potiā nali ad eam recipiendam: g.o aiā roalis educitur de potiā mæ. maior vr̄ clara minor probr̄ qz mā rerū gnrabilium ē potiā nalis ad formam rei gnrabilis, sed aiā roalis continetr eentialr̄ sub forma rei gnrabilis et pducitr in mā rei gnrabilis: g.o aiā roalis producitur in mā quæ ē in potiā nali ad illam recipiendam. ¶ Vt in huic g.o respondeamus explicandm̄ ē imprimis quid sit formam educi de potiā mæ: aliis g.o omissis explicatiōibg dm̄ ē iuxta D. Th. 1. p. q. 90 art. ad 2.um et Caetanus ibidem et 1. p. q. 13 art. 5. formam aliquā educi de potiā mæ nihil aliud eē quā formā pduci dependenter a potiā nali mæ, ita quod nec fieri nec conseruari possit nalr̄. extra mam vnde fit vt duplici de cā forma aliquando educatr de potiā mæ. ¶ Altera ē qm lz forma pducatr in mā seu subiō ab ipsoq; dependeat quo ad suū eē et ex conseq. quo ad fieri et conseruari nō tn̄ ē in tali subiō potiā nalis ad talem formam, qua roe grā et charitas do nos supernalia cætera

do nos supernalia cætera licet pendeant quo ad suum eē a subiō eo quod sunt accidentia nō tn̄ dīr educi de potiā mæ eo quod in subiō nō ē potiā nalis ad huimoi dona quod ex eo constat qz potiā passiua nalis dr̄ p comparatiōe ad agens nale, huimoi aut dona nō producuntur virtute agētis nalis sed diuina virtute

Altera ē t.

+ Altera ē qm licet forma producatur in mā seu subiō ab ipsoq; dependeat quo ad suū eē & ex conseq. quo ad fieri et conseruari nō tamen ē in tali subiō potā nalis ad talem formam, qua roe grā et charitas cæteraq; dona supnalia licet pendeant quoad suū eē a subiō eo quod sunt accidentia, nō tamen dicuntur educi de potā mæ eo quod in subiō nō ē potā nalis ad huimoi dona, quod ex eo constat quia potā passiua nalis dr̄ per comparationem ad agens nale; huimoi aut dona non producuntur virtute agentis nalis sed diuina virtute.

Alt.a causa ē qm licet forma producatur in mā in qua ē potā nalis ad ipsam formam talis tamen forma non pendet quo ad suū eē ac proinde nec possunt quo ad suū fieri aut conseruari a tali mā qua roe aiā roalis non dr̄ educi de potentia mæ quia nō pendet quo ad suū eē et conseruari a mā, imo naliter conseruatur separata a corpore licet in mā sit nalis potentia ad aiam roalem.

His explicatis respondetur ad q.nem hac assertione omnes formæ substāles præter aiam roalem educuntur de potā mæ, quæ ita probatur. omnes formæ substāles præter roalem pendent quo ad suū eē ac proinde quo ad fieri & conseruari a mā. & in mā ē potā nalis ad ipsas recipiendas: g.o omnes formæ substāles præter aiam roalem educuntur de potentia mæ: Conseq. ex dictis patet antecedēs v.o quo ad priorem p.tem supponendum ē modo usq; ad librum de anima: quoad posteriorem p.tem pz ex q. 1.a ubi diximus mam i.am eē

potentiam

potentiam naturalem q.ª o respicit formam in communi et secundario singulas formas sub ea contentas.

Ad 1.um igr arg.um neg. ē minor quoad probationem neg. ē maior quia fieri aliqd ex nihilo in def.e creationis idem valet quod fieri nullo præsupposito subiecto quod concurrat ad productionē talis rei: mā v.o concurrit in gn̄re causæ malis, et ad productionem oium formarum substālium excepta aīa roali, eo quod omnes hac excepta pendeāt quo ad suu ee a mā ac proinde quo ad fieri et conservari. Hac igr de causa nulla earum formarum creatur. Unde negatur etiam eadem maior q2 ut docet D. Th. 1.a p.e q.e 90 art. 2.o particula fieri, posita in def.e creationis intelligenda ē de ijs quæ per se ac proprie fiunt cuiusmodi sunt ea sola quæ nāliter possunt per se existere cuius roem reddit tum eo loco, tum in prima parte q.e 45. art. 4. gn̄ scilicet cum fieri ordinetur ad eē rei ut unum quodq. se habet ad eē ita se habet ad fieri, quare ea quæ pnt existere separata a quocumq. aliorum ut directe & per se fiat et creantur qualia sunt composita nālia, Angeli aīæ roales: Ea v.o quæ non pont per se existere nō fiūt per se et directe, sed comproducuntur ad productionem eorum quæ per se pnt existere: unde cum aliæ formæ ab aīa roali non possint per se existere eo quod pendeant quo ad suu eē a mā, efficitur ut nulla forma excepta aīa roali dicatur proprie fieri sed comproduci ad productionem entium nālium quorū sunt formæ ac proinde ut nulla creetur excepta roali.

Ad 2.um neg.um ē antecedēs, ad probationem v.o dm̄ ē non ideo hoiem nō educare aiam roalem de potentia mæ quod habeat minorem virtutem quam cætera aīalia perfecta, sed quod aīa roalis ad quam ordinantr dispositiones quas homo in mam inducit ē longe præstantior cæteris formis rerum nālium qua de causa nō pendet a mā, nec productionem eius attingere pt aliquod agens nāle sed solus Deus per creationem: licet aut homo non educat aiam roalem de potā mæ vere tamen dr hoiem generare, gn̄ ad roem generationis nō pertinet productio partium ex quibus res genita constare debeat sed productio totius compositi quod hoc ipso fit quod p.s invicem copulantur et uniuntur. quare cum homo attingat huius unionem partium introductionemq. formæ vere dr aliū hoiem generare.

Ad 3.um neg. ē maior ut enim forma aliqua educatur de potā mæ nō satis ē mam eē in potā nāli ad talem formam, sed requiritur præterea ut forma quo ad suu eē a mā pendeat.

Annotationes in 2.um lib.

def.o aīæ

Aīa ē substā per se subsistens, incorporea, immortalis, creata a Deo ex nihilo, cum corpori infunditur ut sit ipsi tanquam forma per se, apta per gratiam et bona opera, ad consequendam beatitudinem.

Annotationes in secundum librum Phisi= corum.

Quoniam ma et forma non solum sunt pria constitu entia res nales concurrentiaqz ad earum generatione sed etiam causæ cur res nales moueantur et quiescat ut statim patebit, idcirco Ales acturus in cœteris partibus Phiæ nalis de motibus, seu mutationibus rerum oium nalium accomodatissimo ordine dis putat iterum hoc secundo lib. de ma et forma quatenus sunt na simul aut disserit de causis tum quia oia causarum gnra interuenire solent in omni trasmutatione nali, tum etiam quod nalis Phus demostrare pt per omnia causarum gnra quibus explicatis sufficienter videbuntur tradita ea quæ ad rerum nalium pria in communi ptinent.

Caput Primum.

Ut colligat deffem næ tradit hanc diuisionem. Eorum quæ sunt quædam sunt na. i. constant na cuiusmodi sunt entia nalia: quædam ob alias cas. Deinde vo constituit discrimen hoc quod ea quæ constant na oia in se ha beant prium motus quietis: Ea vo quæ no constant na sed sunt ob alias cas. ut letica vestis & et cœtera artefacta non habent prium motus et quietis nisi forte per accidens quatenus accidit leticæ ut sit lignea vel argentea.

Circa factam diuisionem aduerte noie Eorum quæ sunt significari res omnes corporales, noie vo eorum quæ sunt na significari ea quæ constant na ut sunt omnia entia nalia. Denique noie Eorum quæ sunt ob alias causas significari cœteras res corporales quarum cæ internæ non sunt næ sed aut formæ artificiales, aut quæcumque aliæ formæ accidentales ut statua cuius causa interna e forma statuæ. Item album cuius causa interna e albe do et cœtera concreta

Sed aduersus superius discrimen obiciet aliquis 1o sic Artefacta sut ob alias causas, et tamen habent in se prium motus: go non recte positum e

illud discrime

illud discrimen: Minor probatur si summantur duae moles ferreae, quarum altera habeat figuram accutam, alt.a v.o planam ex illis ea quae habet figuram accutam velotius caeteris paribus movebitur quam ea quae habet figuram planam: sed haec velocitas non aliunde proficiscitur quam a figura: g.o arte facta habent in se prinm motus,

2.o grave et leve formal.r accepta sunt ob alias causas cum sint accide.tia concreta et tamen habent in se prinm motus et quietis: g.o discrimen e insufficiens.

3.o mostra v.rr e.e ob alias causas et tamen habent in se prinm sui motus: homo enim licet habeat sex digitos in singulis manibus, tamen habet prinm in se sui motus: n.o g.o recte fuit assignatum discrimen.

Ad primam tamen obiectionem concessa maiori neganda e minor et ad probationem d.m molem ferream figurae accutae velotius moveri quam molem figurae planae quia minor copia medij per quod descendit ei opponitur atq. resistit, quam moli habenti figuram planam, non aut eo quod figura concurrat effectiue ad talem motum, motus enim ille effectiue procedit a gravitate eo velotiorem motum efficit quo minorem invenit resistentiam ex p.te medij.

Ad 2.am d.m e grave et leve formal.r accepta non habere prinm motus quo ipsa per se moveantur, sed quo moveantur ad motum subiorum. Discrimen v.o illud ita e.e intelligen.m quasi dictum sit ea quae sunt n.a habere prinm motus quo ipsa per se moveantur: at v.o ea quae sunt ob alias causas non habere huiusmodi prinm quamvis possint habere prinm quo moveantur ad motum subiorum.

Ad 3.am neganda e maior. Nam noie eorum quae sunt ob alias causas intelleximus eas res corporales quarum causae internae non sunt n.a sed vel formae artificiales vel quaecumq. aliae formae accidentales. Noie v.o eorum quae sunt n.a significantur entia quae constant n.a: quare cum mostra constent n.a no comprehenduntur noia eorum quae sunt ob alias causas.

Quae cum ita sint. Ex dictis colligit Ar. naturae def.em quae collectio sic explicari p.t id quo entia n.alia differunt ab ijs quae sunt ob alias causas vt v.g. a.e factis ab arte e prinm et causa. vt id moveatur atq. quiescat in quo primo p. se et non per accidens inest, sed n.a e id quo entia n.alia differunt ab ijs quae sunt ob alias causas: g.o n.a e prinm et causa vt id moveatur atq. quiescat, in quo 1.o per se et non per accides inest, in qua quidem def.e loco gnris ponitur illud principium et causa, hac particula excluditur privatio, quae quidem etsi sit prinm tex Def.o n.ae.

prinm

prium nō sit ē causa: reijciuntur deniq̃ omnia quæ non sunt causæ. Additur, ut id, s. ens nale moueatur atq̃ quiescat, ad reijciendas eas causas quæ nō sunt causæ motus et quietis ut sunt cæ formales apud mathematicos. Additur deinde, in quo inest, ad excludendas causas externas a quibus res nales mouetur ut forma ignis comparatione aquæ, licet n. aqua calefiat ab igne quia tamen forma ignis nō iest in aqua non dr comparatione aquæ. additur, perse et nō per accidens, quæ particula prius intelligenda ē quam particula primo, ut docte Auerroes notauit. ad excludendas eas causas motionis rei quæ per accidens insunt in ipsa re. Hac enim roē ars medicinæ qua medicus se ipsum sanat nō dr nā quia quamuis sit causa ut id moueatur in quo inest non tamen in eo inest per se sed per accidens. additur deniq̃ primo, i. quo nihil prius inest ut excludantur omnes qualitates, quæ quamuis sint causæ cur res in quibus perse seu necrio insunt moueantur, non tamen insunt primo eo quod dentur aliæ causæ motus quæ prius insint quomodo se habent calor nalis comparatione uiuentium et grauitas respectu lapidis, leuitas respectu ignis, nam hæ qualitates nō dicunt næ eo quod aliæ causæ motus prius insint forma s. ac mā: Sola igr materia et forma comprehenduntur in hac defe qm ita sunt pria et causæ ut ens naturale moueatur ac conquiescat. ut insint in eo per se ac primo.

tex Similr sese. Docet nullum artefactum habere perse in se ipso prium effectionis suæ. sed quædam necrio ab externa causa fieri ut domum et alia q̃ manu conficiuntur, quædam v° a causa quæ in ipsis per accidens inēē potest, quomo homo ab arte medicinæ qua præditus ē sanus fieri pot

tex Nam autem. Hoc loco docet Ar quænam sint ea quæ nā nomē accipiunt ac primum quidem quid sit ens nale, inquit igr habens nam seu ens nale eē illud quod habet in se prium motus proxime definitum: Addit v° nam et ens nale eē substantias: quod probat quia nā ex qua constat ens nale ē subium i. mā, et in subio inest forma: Cum q° constet mam et formam eē substas patet ens nale quod ex ijs tantum componitur eē substantiam. (ut in subio informationis et n. inhæsionis)

tex Secundum v°. nam. Explicat quid sit ens secundum nam dicens nō solum entia nalia sed etiam affectiones quæ illis perse conueniunt ut igni ferri sursum et terræ ferri deorsum appellari entia sm nam, quo loco aduerte noīe eorum quæ perse conueniunt non solum significari hoc loco ea quæ competunt rebq nalibus in 2° modo dicendi: quo pacto conuenit homini eē aptum ad risum sed etiam ea quæ competunt rebus nalibus secundum suas nas. siue conueniant roē mæ tantum, siue mæ et formæ simul quamquam ea propriissime dicantur conuenire alicui rei sm nam quæ conueniunt ei accommodate nō solum ad mam sed etiam ad formam. (ut corruptibile / ut moueri.)

In nulli aut.

Enniti aut nam ee. Accusaret aliquis fortasse Arem quod non fuerit usus hoc loco documento illo 2. libri post, prius s. tractandam ee q. em an res sit quam tractetur q° quid sit: docuit n. quid nam sit na. praetermissa determinatione qu.s an sit na. occurrit igr huic obiectioni dicens ridiculum ee conari demostrare nam ee cum sensibus ipsis manifestum sit multas ee res quae nam habent sensum, experimur multas res ab aliquo intimo sui prio moueri: belle aut ostendere ea quae manifestissima sunt per ea quae sunt minus manifesta hominis est qui quod per se clarum et notum e diiudicare non potest: docet v° reperiri poee homines qui similes demostrationes conficere intantur: ut enim fieri pt ut quia primo ortu caecus e roibus nitatur probare colores ee qui bene uidentibq per se noti sunt, ac multo magis quam roes quibus ille utitur, sic etiam fieri pt ut aliquis adeo sit mente caecus, ut ea quae alys manifestissima sunt per ea qa minus nota sunt demostrare conetur. Hos igr ait nihil unquam intellecturos quamquam uocibus aliquid conclusisse uideantur.

Sed arguet fortasse aliquis contra Alem, nam ee potest demostrari a priori per diffinitionem na et a posteriori per motum, hoc pacto: sunt multa quae mouentur ut experimento constat sed quaedam non mouentur a prio externo: q° ab aliquo intimo prio et eentiali: Id aut uocamus nam: q° na e: quare immerito ur Ales dixisse ridiculum initi demostrare nam ee

Pro solutione huius argumenti aduerte duabus de causis prop.em aliquam no solere demostrari: alta quia caret alia priori per quam possit demostrari; Alta quia e adeo sensibus manifesta ut superuacaneum sit eam demostrare praesertim ubi demostratio no desideratur: qua roe no demostratur haec prop.° Nix e alba. Rm e igr ad obiectionem non propterea dixisse Arem ridiculum ee eniti demostrare nam ee quod crederet id omnino demostrari no poee sed quod adeo notum sit ex iis quae sensibus percipiuntur ut ridiculum et superuacaneu ee uideatur tex

Na aut. Postquam docuit quid sit na in communi, ostendit hoc loco quae nam comprehendantur noie na: Imprimis aut quod ma sit na confirmat ex mente ueterum philosophorum adeo n, credebant mam ee nam ut eam solam nam ee arbitrarentur atq totam rerum substam ut ex superiori lib. constat, quod v° forma quoque sit na probat nonnullis roibus primo e, ut ars i forma artificialis e a qua aliquid dr artefactum, seu artificiosum, ita na e a qua aliqd dr sm nam seu nale ens: sed in artificialibus aliquid no dr artificiosum seu artefactum a forma quam habet potentia sed ab ea quam actu habet: q° in naturalibus ens nale diceretur a forma nali quam actu habet, ut caro nu dr

ens